

Het is niet ondenkbaar dat er een tijd komt dat de hele plechtigheid in de studio plaatsheeft. Het zou funest zijn. Want zonder publiek buiten worden de plechtigheden binnen van plastic, en de clicheasten tot ontbaldige figuren. In 1980, bij de inhuldiging van Beatrix, voelden de hoogwaardigheidsbekleders in de kerk zich wel belangrijk en vereerd, maar ook gedegradeerd tot studio-publiek dat afgesloten was van de werkelijkheid buiten. Ze hoorden de bloedige en luidruchtige wedslagen wel, maar, anders dan de kijkers thuis, ze zagen ze niet. Toen was de reactie binnen er een van angst en vertremding, nu zorgde de menigte buiten voor een prettige verstoring van de perceptie binnen. Het publiek op de Dam zag op het videoscherm Willem-Alexander 'Ja' zeggen en juichte. Op

de gezichten van het bruidspaar en de 'studogasten' brak een verfrissend-spontaane glimlach door. Het sprookje bleek toch niet geheel buiten de werkelijkheid te staan. Je hoeft het schaarse publiek maar weg te denken en je een glazen koepel over het koninklijke dorp rond de Dam voor te stellen - de Arena is al een ufo - en het beeld van Hollywoodfilm *The Truman Show* komt bovendien.

Maar meer nog waren het de nog warmere tranen van de gloodjuwe prinses van Orange die Het Huwelijk niet tot een glad en bloedloos sprookje maakten, maar tot een heus drama. Met die tranen werd het sprookje, paradoxaal genoeg, ook weer soap en dus, eindelijk, weer spannende televisie. Regisseur Rudolf Spoor vertelde naderhand dat hij natuurlijk wist dat Adios Nonno van Argentiniës beroemdste musicus niet voor niets door Maxima op het repertoire was gezet, en dat deze hommage aan haar vader haar zou ontroeren. In zijn draaiboek had hij vet gezet: inzoomen! Tot zo'n beetje elke traan afzonderlijk zichtbaar zou zijn, ja, te voelen op de wang van de kijkers thuis.

Je kunt Maxima's worsteling ook positief zien, als een moderne variant op oude mythes en gebruiken in oude culturen. De held, in dit geval de heldin, heeft huis en hard verlaten om de graal te vinden, heeft op de barre tocht moeten lijden en strijden, en uiteindelijk gezegevierd. Veel van de goodwill heeft Maxima ongetwijfeld te danken aan dit drama van de 'vadermoord'. Zonder dit drama was ze wellicht ook niet zo standvastig overgekomen. En Willem-Alexander evenmin. Zonder Maxima, en de strijd die hij voor haar moest leveren, was hij 'een koning zonder ballen'.

geworden en 'prins pils' gebleven. Ook hij heeft veel van de huidige goodwill hieraan te danken: eerst karakter tonen, dan pas krijg je onze liefde. Had hij het allemaal gratis en voor niks gekregen, door bijvoorbeeld een prinses te trouwen, dan was de kritiek op de monarchie wellicht principiëler geworden. Het is wederom een paradox dat het dus juist de kritiek zijn geweest die dit huwelijk tot zo'n doorslaand succes hebben gemaakt.

Het gebrek aan schaamte en spijt en het onmiskenbare genoegen dat het volk er blijbaar in schiep om die lijdende vrouw te zien huilen, heeft naast de positieve uitwerking van de bewondering voor de strijdust en menselijkheid, ook iets beangstigends. Het beangstigende is het gebrek aan bereidheid tot vergiffing en verzoening, en de morele arrogantie en superioriteitswaan die ook uit de ingenomeneheid over het huwelijk en die tranen spreken. Dat Orange - koningshuis en voetbalwiel en die tranen spreken. Dat de ingenomeneheid over het huwelijk en die tranen spreken. Dat Orange - koningshuis en voetbalwiel en die tranen spreken. Dat Orange - koningshuis en voetbalwiel en die tranen spreken.

Toch was het huwelijk ook aanleiding tot groteske nationalistische borsdoppertij. Telekens weer werden er televisie-verslaggevers in Argentinië op uitgestuurd om het bewijs te vinden dat heel dat land zich dompede in dankbaarheid dat een van zijn onderdanen met onze kroonprins mocht trouwen. Quod non dus. De stille teleurstelling hierover was groot. Even raar was het bericht dat de Spaanse koning Juan Carlos niet kwam uit angst voor een ETA-aanslag op de Dam. Dat gerucht moest en zou in de journaals, ook al bezwoer de correspondent in Madrid dat het onzin was, daar de ETA nog nooit een aanslag buiten Spanje heeft gepleegd, de koning andere verplichtingen had en toch zijn vrouw en zoon stuurde, wat weer vreemd was als hij zo bang zou zijn voor een aanslag. Nederhand waande zich, kortom, even opnieuw het magisch centrum van de wereld, en zonder teruandrifting lei je niet mee.

De vraag blijft: wat was het huwelijk geweest zonder het ouders-drama? Een saaiere vertoning, zeker. Misschien was er meer protest geweest tegen de tijdelijke 'bezetting' van de stad door de monarchie. Door Maxima's strijd werden die paar demonstrerende vrouwen op het Koningsplein tot stakkers gereuceerd, zichtig omdat ze zo braaf bleven kluppelen binnen de hekken van hun speluithuys. Ook bij hen was van vergelijkens of groots gebaar geen sprake. Daarin waren ze net zo Nederlands als de ontroerde menigte op de Dam en al die miljoenen ontroerde kijkers thuis.

Het huwelijksdrama, dat Maxima en ook Willem-Alexander deels zelf hadden veroorzaakt en vervolgens zo superieur wisten vorm te geven om er zegevierend uit te voorschijn te komen, was een prachtig schouwspel. Het publiek kan tevreden zijn, maar heeft door Maxima's tranen toch ook iets ontvangen waarover het nog eens diep kan nadenken.

Henri Beunders is hoofdleraar geschiedenis van maatschappij, media en cultuur aan de Erasmus Universiteit en auteur van het net verschenen *Publieke tranen - De driftveren van de emotiecultuur*.

Een bloedloos sprookje door superieur vromegewen drama